

VIII. Напрямки удосконалення системи захисту населення від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру у 2007 році

Створення безпечних умов життєдіяльності, захист навколишнього природного середовища, забезпечення безпеки та захисту населення в Україні, об'єктів економіки і національного надбання держави від негативних наслідків надзвичайних ситуацій, безумовно, залишається сферою життєво важливих національних інтересів України.

Ефективна реалізація державної політики щодо забезпечення техногенно-природної безпеки потребує наполегливої роботи центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів рад щодо вдосконалення правових та організаційних механізмів управління, впровадження необхідних попереджувальних заходів та адекватної системи реагування.

Аналіз загального стану техногенної та природної безпеки України в 2006 році, усвідомлення досягнутих здобутків та існуючих недоліків у цій сфері дають підстави сформулювати основні напрямки удосконалення системи забезпечення техногенної та природної безпеки в 2007 році.

У сфері державного управління:

- здійснення аналізу стану природної та техногенної безпеки на державному та регіональному рівні і визначення (коригування) конкретних завдань і заходів щодо його покращення;
- підвищення ролі та значення системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру у сфері забезпечення національної безпеки;
- продовження реформування системи цивільного захисту на основі набутого досвіду з урахуванням сучасних умов;
- оптимізація структури, розподіл завдань та сфер відповідальності органів управління з питань цивільного захисту;
- забезпечення становлення та удосконалення функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій;
- здійснення заходів щодо розвитку системи місцевої пожежної охорони;
- забезпечення чіткої взаємодії між суб'єктами державного моніторингу та органами управління цивільного захисту, необхідної для якісного відповідного реагування на надзвичайні ситуації та забезпечення ефективних спільних дій;
- удосконалення національної системи епідемічного нагляду та лабораторного контролю за інфекційними хворобами, як однієї із складових частин своєчасного і кваліфікованого реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного та соціального характеру;

- приведення у відповідність із сучасними умовами існуючої системи нормативно-правового забезпечення техногенної та природної безпеки щодо функціонування органів виконавчої влади;
 - удосконалення системи інституційного забезпечення виконання програм подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.
- У сфері розвитку та функціонування аварійно-рятувальних формувань:

- подальше удосконалення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та упорядкування діяльності інших аварійно-рятувальних служб і формувань, підпорядкованих МНС;
 - покращення діяльності наявних державних аварійно-рятувальних (комунальних) служб, забезпечення їх постійної готовності до ефективних дій при виникненні всіх видів надзвичайних ситуацій;
 - вдосконалення єдиної державної системи проведення авіаційних пошуково-рятувальних робіт, розвиток санітарної авіації;
 - продовження роботи щодо атестації аварійно-рятувальних служб недержавних форм власності, їх державної реєстрації в МНС з наданням допомоги для вдосконалення їх діяльності;
 - забезпечення обов'язкового обслуговування аварійно-рятувальними службами небезпечних об'єктів та територій;
 - удосконалення підготовки та атестації сил і ліцензування засобів, що беруть участь у ліквідації аварій та надзвичайних ситуацій; розробка новітніх зразків техніки й обладнання та оснащення ними аварійно-рятувальних формувань;
 - якісне та кількісне оновлення пожежно-технічного озброєння підрозділів пожежної охорони, а також створення боєздатних підрозділів місцевої пожежної охорони в сільській місцевості та добровільної пожежної охорони;
 - забезпечення залучення різних суб'єктів господарювання до проведення специфічних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
 - удосконалення механізму відшкодування витрат, понесених аварійно-рятувальними формуваннями, залученими до проведення рятувальних операцій;
 - підвищення рівня підготовки підрозділів, сил і засобів, залучених до робіт в умовах радіаційного та хімічного зараження території.
- У сфері удосконалення практичних заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій:
- забезпечення безперервного функціонування та експлуатаційно-технічного обслуговування

систем оповіщення керівного складу, органів управління цивільного захисту та населення;

- щодо приведення наявного фонду захисних споруд цивільної оборони у готовність до використання за призначенням та недопущення скорочення їх чисельності;

- планування та здійснення евакуаційних заходів для всіх категорій населення, яке проживає в населених пунктах, що знаходяться у зонах можливого затоплення, небезпечного радіоактивного забруднення та хімічного ураження, районах виникнення стихійного лиха (масових лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів, паводків, підтоплень та інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками), великих аварій, катастроф, інших надзвичайних ситуацій (у тому числі пов'язаних із можливими терористичними проявами та воєнними діями);

- щодо обладнання (ремонт, відновлення) систем протипожежного захисту у будинках підвищеної поверховості;

- щодо підвищення ефективності захисту населення від небезпечних хімічних речовин, впровадження режимів радіаційного і хімічного захисту населення з використанням засобів колективного захисту у разі радіаційного або хімічного забруднення території;

- підвищення рівня промислової безпеки виконання небезпечних робіт та експлуатації устаткування підвищеної небезпеки та під час поводження з вибуховими матеріалами і ведення вибухових робіт;

- організація та забезпечення заходів щодо санітарної охорони території країни від заносу та розповсюдження карантинних та екзотичних висококонтagioзних інфекційних хвороб, у тому числі пташиного грипу;

- оперативне реагування на медико-санітарні наслідки надзвичайних ситуацій та їх мінімізація, своєчасне надання встановлених обсягів медичної допомоги постраждалому населенню, а також підтримання його санітарно-епідеміологічного благополуччя у зонах надзвичайних ситуацій;

- щодо запобігання викидам і скидам забруднюючих речовин, особливо у сфері поводження з відходами;

- щодо зменшення кількості аварійного житлового фонду;

- забезпечення сталого функціонування систем життєзабезпечення та безаварійної експлуатації хвостового і шламового господарства;

- щодо недопущення виникнення інфекційних захворювань внаслідок порушень вимог порядку щодо водопостачання та водовідведення;

- забезпечення накопичення матеріальних резервів для ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків у обсягах відповідно до затвердженої номенклатури;

- створення, накопичення та зберігання медичних біологічних препаратів (вакцини, сироватки) для використання у разі ліквідації епідемічних ускладнень надзвичайних ситуацій;

- забезпечення надійного захисту сільськогосподарських рослин від ураження хворобами та шкідниками;

- забезпечення готовності органів управління і сил щодо охорони громадського порядку, безпеки дорожнього руху, охорони матеріальних та культурних цінностей, районів і осередків можливих аварій, катастроф та інших надзвичайних ситуацій;

- забезпечення пріоритетного виконання робіт з попередження надзвичайних ситуацій на шахтах, забезпечення екологічної безпеки вугледобувних регіонів при ліквідації шахт, повне виконання інженерних рішень і соціально-економічних заходів, передбачених проектами ліквідації шахт; здійснення утилізації застарілих, не визначених і не придатних до використання засобів захисту рослин, пестицидів та агрохімікатів;

- організація належного транспортного забезпечення ліквідації надзвичайних ситуацій та виконання евакуаційних заходів в особливий період з урахуванням коефіцієнтів технічної готовності транспортних одиниць;

- впровадження сучасних інженерно-технічних та інших заходів, спрямованих на підвищення стійкості функціонування об'єктів і систем життєзабезпечення;

- виконання робіт з оцінки технічного стану та продовження ресурсу будівельних конструкцій, будівель і споруд об'єктів підвищеної небезпеки;

- забезпечення постійного контролю за розвитком водогосподарської обстановки у передпаводковий період і період проходження паводка та весняного водопілля, а також за ходом виконання планових і термінових протипаводкових заходів;

- вжиття заходів щодо недопущення відключення об'єктів питного водопостачання та водовідведення від систем енерго-, газо-, тепlopостачання;

- забезпечення безумовного дотримання режиму санітарно-захисних зон водозабору та режиму господарювання у прибережних захисних смугах і водоохоронних зонах річок, водойм і джерел водопостачання;

- забезпечення належного соціального захисту населення, що проживає на техногенно уражених територіях, в тому числі критично підтоплених;

- удосконалення обов'язкового навчання керівників усіх рівнів з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, удосконалення міжгалузевої системи підвищення кваліфікації керівних і управлінських кадрів у сфері цивільного

захисту;

- розробка та удосконалення нормативно-правових та методичних документів у сфері захисту населення від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру;
- висвітлювання стану природно-техногенної безпеки та захисту населення від надзвичайних ситуацій у засобах масової інформації всіх видів та рівнів та з використанням мережі Інтернет;
- удосконалення підготовки з основ безпеки життєдіяльності (ОБЖ), створення системи дистанційного навчання в галузі цивільного захисту, розробка кваліфікаційних вимог до керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади усіх рівнів, посилення контролю за ходом навчання непрацюючого населення.
- здійснення міжнародної діяльності у сфері цивільного захисту у напрямку поширення набутого вітчизняного та використання зарубіжного досвіду, забезпечення повномасштабної інтеграції до європейських, інших міжнародних структур та участь у системі загальноєвропейської безпеки, підвищення міжнародного авторитету країни;
- удосконалення функціонування державного реєстру осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- забезпечення лікувальних закладів, що постійно надають медичну допомогу постраждалому населенню внаслідок Чорнобильської катастрофи ліками, реактивами, витратними матеріалами медичного призначення та сучасним лікувально-діагностичним обладнанням;
- вирішення питань забезпечення населених пунктів компактного проживання переселених із зон радіоактивного забруднення постраждалих громадян питною водою, надійним зв'язком і повною газифікацією тощо;

У сфері запобігання виникненню надзвичайних ситуацій:

- здійснення аналізу стану цивільного захисту та визначення конкретних завдань і заходів щодо його подальшого вдосконалення;
- визначення та уточнення найбільш вірогідних для галузі господарства або регіону ризиків виникнення надзвичайних ситуацій;
- впровадження дієвих заходів щодо завчасного (планового) проведення комплексу організаційних, інженерно-технічних та інших профілактичних робіт для запобігання найбільш вірогідним для регіону (галузі) надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру в межах виконання цільових державних, регіональних і місцевих програм;
- удосконалення системи спостережень і контролю, насамперед із сейсмологічних, гідрогеологічних, гідрометеорологічних, технологічних та епідеміологічних питань;

- вдосконалення системи інженерно-геологічного моніторингу територій у частині оцінки стану потенційно небезпечних територій, їх картографування, переліку об'єктів, які потребують першочергової уваги;
- подальший розвиток системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій, взаємодії систем спостереження і контролю за станом потенційно небезпечних об'єктів;
- органічне поєднання екологічної політики (програм, проектів, заходів) з планами та програмами соціально-економічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях;
- удосконалення роботи щодо профілактики невиробничого травматизму;
- оснащення державної гідрометеорологічної мережі спостережень спеціальним устаткуванням і сучасними засобами передачі інформації і зв'язку;
- удосконалення системи моніторингу за транспортуванням небезпечних вантажів залізничним транспортом;
- забезпечення надійного контролю за станом і експлуатацією гідротехнічних споруд, особливо у період проходження паводків;
- створення зведеного реєстру небезпечних об'єктів, удосконалення методології оцінки ризику і збитку від надзвичайних ситуацій техногенного характеру;
- раціональне розміщення об'єктів господарювання з урахуванням техногенних та природних загроз, дотримання заборони будівництва на потенційно небезпечних територіях;
- удосконалення інформаційного забезпечення у сфері цивільного захисту шляхом впровадження сучасних технологій, насамперед Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій;
- підвищення ефективності систем збору, обробки і доведення оперативної інформації про надзвичайні ситуації на основі сучасних інформаційних технологій;
- забезпечення своєчасного декларування безпеки промислових об'єктів і ліцензування діяльності потенційно небезпечних виробничих об'єктів;
- впровадження заходів щодо забезпечення антитерористичного захисту терористично уразливих об'єктів;
- створення, збереження і використання страхового фонду документації на небезпечні об'єкти та системи життєзабезпечення населення;
- забезпечення реального накопичення матеріальних резервів усіх рівнів у обсягах, необхідних для проведення невідкладних робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків надзвичайних

ситуацій техногенного та природного характеру;

- впровадження практичних заходів щодо сталого функціонування систем безаварійної експлуатації хвостового та шламового господарства;
- посилення пожежного нагляду у природних екосистемах, вжиття додаткових заходів щодо недопущення зниження чисельності сил і засобів, призначених для охорони і захисту природних екосистем від пожеж;
- посилення контролю за узгодженням містобудівної проектної документації, в тому числі інженерно-технічних заходів цивільної оборони; забезпечення жорсткого контролю за переплануванням житла в багатоквартирних будинках;
- реалізація спеціальних агрохімічних заходів, спрямованих на запобігання наднормативному надходженню радіонуклідів у продукцію сільського господарства;
- організація розробки та розміщення соціальної реклами, направленої на запобігання травмуванню та загибелі людей під час виникнення надзвичайної ситуації;
- виконання заходів, передбачених Програмою забезпечення пожежної безпеки на період до 2010 року;
- забезпечення протипожежного захисту об'єктів із масовим перебуванням громадян, незалежно від форми власності;
- підвищення вибухопожежобезпеки місць зберігання військових засобів ураження;
- забезпечення обов'язкового особистого страхування працівників аварійно-рятувальних підрозділів;
- продовження робіт з формування, ведення та використання страхового фонду документації;
- забезпечення врахування вимог пожежної безпеки при розробці та затвердженні містобудівної документації з планування територій міст і селищ;
- здійснення заходів, передбачених Програмою реабілітації територій, забруднених внаслідок військової діяльності на 2002 - 2015 роки, в тому числі від вибухонебезпечних предметів;
- приведення до відповідних норм безпечного розміщення об'єктів комерційного, торговельного і соціально-побутового призначення на станціях метрополітену та прилеглих до них підземних переходах;
- вжиття заходів щодо вдосконалення системи спостереження за водогосподарською обстановкою, забезпечення потреб населення і галузей національної економіки водними ресурсами з раціональним регулюванням режимів роботи гідровузлів водосховищ Дніпровського каскаду, інших великих водосховищ комплексного призначення,

особливо у весняно-літній період, з урахуванням можливого мінімального затоплення прилеглих територій та забезпечення інтересів основних водокористувачів;

- забезпечення функціонування системи контролю якості поверхневих вод у місцях водозаборів комплексного і господарсько-питного призначення;
- забезпечення ефективного використання науково-технічного потенціалу держави у вирішенні проблем прогнозування і попередження надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру шляхом проведення наукових досліджень і прикладних робіт із питань цивільного захисту населення і територій;
- здійснення перебудови та технічного переозброєння виробничого комплексу на основі впровадження новітніх наукових досягнень, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, застосування відновлюваних джерел енергії, розв'язання проблем знешкодження і використання всіх видів відходів;
- налагодження ефективного екологічного контролю за науково-дослідними роботами зі створенням об'єктів штучного походження, їх проектуванням, будівництвом та функціонуванням з метою управління техногенними навантаженнями, раціональним використанням природних ресурсів і розміщенням продуктивних сил;
- удосконалення норм державної експертизи, ліцензування, нагляду і контролю в сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

Ефективна реалізація протягом 2007 року зазначених напрямків удосконалення системи забезпечення техногенної та природної безпеки стане запорукою поступального руху до досягнення необхідного рівня національної безпеки, належного гарантування прав і свобод людини і громадянина в галузі безпечного життя і здоров'я.